

דגם תשובות לשאלון עברית לבתי ספר על-יסודיים ערביים ולנבחנים חיצוניים.

מס' 014382, חורף תשפ"ג

לתשומת לב המעריך: - ציינון שאלון זה נעשה באמצעות מחשב.
- בשני הפרקים יש להקיש במחשב את הציון באחוזים בנפרד לכל סעיף בשאלה.

הנבחן צריך לענות על שתי השאלות 1-2.

פרק א – סיפורת (40 נקודות)

1. **כפר החלומות רחוק מן הירח / יגאל לב**

א. על הנבחנים להסביר על פי **קטע א**, כיצד ההתנהגות של שלושת העבריינים הצעירים בסיפור מחזקת את הביקורת על הדעה הקדומה הרווחת בחברה כלפי עבריינים. (100%)

שלושת העבריינים הצעירים רואים את נפגע התאונה מוטל על הכביש חסר הכרה. הם מתאמצים להעביר אותו לבית החולים לטיפול, אף על פי שהמעשה הזה מסכן את הבריחה שלהם ועלול לגרום להסגרתם למשטרה. המצפון שלהם הניע אותם לעזור לאדם בצרה: "כאילו מחשבה אחת אחזה בהם והכריחה אותם לעשות זאת". ההתנהגות הזאת מלמדת שהעבריינים הצעירים האלה שעברו על החוק ונכלאו במוסד סגור יכולים להיות בעלי מצפון ובעלי רגש מפותח ואפשר להדריך אותם ולהחזירם למוטב ולדרך חיים נורמטיבית. לעומת ההתנהגות האחראית של העבריינים הצעירים בולטת ההתנהגות של הנהג המבוגר הדורס – הוא נמלט על נפשו. הניגוד הזה מדגיש את החמלה וטוב הלב של הצעירים שבחרו לעזור, אף שמעשיהם הטובים יסכלו את הבריחה שלהם.

ב. (1) על הנבחנים להשיב על פי **קטע ב**, מהי ההתלבטות של השוטר כשהוא מזהה ששלושת הנערים שהביאו את הפצוע לבית החולים הם העבריינים שברחו מן המוסד (30%), וכך עליהם להשיב מה הייתה החלטת השוטר, ומה החלטה זו מלמדת עליו (2x35%=70%).

כאשר השוטר הבין ששלושת הצעירים שהביאו את הפצוע הם העבריינים שנמלטו מן המוסד, הוא התלבט בין שתי אפשרויות: לעצור אותם ולהחזירם למוסד, כפי שנדרש ממנו על פי החוק היבש, או לתת להם הזדמנות לברוח, מכיוון שעשו מעשה טוב והצילו אדם ממוות. לאחר מחשבה קצרה הוא החליט שהפעם יש לתת לצעירים את ההזדמנות שלהם. ההחלטה שלו מעידה שהוא אדם אנושי ומוסרי הרואה את הצד החיובי של העבריינים ואינו פועל על פי הדעה הקדומה השקרית הנפוצה בחברה. הוא בוחר לתת לצעירים שעשו מעשה טוב הזדמנות שלא להיתפס, אפילו במחיר של עבירה על החוק, שפירושה אי-מילוי חובת השוטר שלו.

(2) על הנבחנים להשיב אם לדעתם סיום הסיפור מצדיק את החלטתו של השוטר לפעול בניגוד לחובת תפקידו, ולנמק את דעתם. (100%)

תשובה אפשרית:

הסיום הזה מצדיק את החלטתו של השוטר, אף על פי שפעל שלא כחוק משתי סיבות: השוטר ידע שהם לא יכולים לשרוד במצבם ושהם ייתפסו לאחר מכן. סיבה אחרת היא שהוא שקל אם לעצור אותם או לשחררם. הוא אמר לעצמו: "לפחות לא לתפוס אותם עכשיו, כשעשו מעשה טוב..." (קטע ב)

תשובה אחרת:

הוא ידע שהמעשה הטוב עשוי להחזיר אותם בעתיד לדרך הישר. הוא ראה שהם בעלי מצפון, ידע שיהיו מרוצים ממה שעשו, אף על פי שהסתכנו, והמעשה הטוב יחזק בהם את המוטיבציה להשתפר ולהשתקם בעתיד.

תשובה אחרת:

לדעתי, השוטר טעה מכיוון שבסופו של דבר הנערים הוחזרו למוסד שממנו נמלטו. הוא היה צריך לפעול על פי החוק ולבצע את תפקידו, מכיוון שרק במוסד עבריינים כאלה יכולים להשתנות, וזו העזרה הגדולה ביותר שהוא יכול להעניק להם.

פרק ב – שירה (60 נקודות)

2. הן אפשר / חיים חפר

- א. (1)** על הנבחנים לפרש את שתי התמונות שבבתים 1–2 הרומזות על סיום המלחמה ועל בוא השלום. ($2 \times 50\% = 100\%$)
בבית 1 תמונת השלכת בסתיו רומזת על סיום המלחמה. היא משרה על הקורא אווירה של שלווה ושקט: האבק בדרכים כבר שקע, והלוחמים שבעי הקרבות הרואים את הסוף, חולמים כבר על השיבה הביתה ועל פגישה קרובה עם אהובותיהם. בבית 2 יש שתי תמונות הרומזות על סיום המלחמה: תמונה של שער הנפתח בחריקה כשהלוחם שב הביתה מן המלחמה ותמונה שבה הלוחם נפגש עם האהובה שלו. האהובה מביטה בלוחם השב הביתה בשמחה כאילו אין מלחמה בעולם.
- (2)** על הנבחנים לפרש את שתי התמונות שבבתים 3–4 הרומזות שהמלחמה נמשכת וסיומה רחוק. ($2 \times 50\% = 100\%$)
בבית 3 מתוארת תמונה של חדר שקירותיו לבנים וחשופים, והוא עצוב וריק ו"מצפה" שהאזורים הנמצאים רחוק מן הבית, שרויים בעיצומם של הקרבות, ישובו הביתה, אם יוותרו בחיים. התמונה הזאת מלמדת שסיום המלחמה רחוק. בבית 4 מוזכרים משלט, דרך עפר, עשן ואש המציירים תמונה קשה של מלחמה בעיצומה. תמונה זו מצטרפת לתמונה שבבית 3 ורומזת שהתקווה לשלום היא חלום שאולי לא יתממש.
- ב. (1)** על הנבחנים לפרט את התמונה המתוארת בפזמון החוזר ומסמלת את סיום המלחמה. (100%)
בפזמון החוזר מתוארת תמונה שכולה שמחה. תמונה של בחורים לוחמים הנוסעים בג'יפ ושואגים משמחה כי המלחמה נגמרה, והם מלאים בתקווה שהשלום יגיע "כבר מחר".
- (2)** על הנבחנים להסביר מה החזרה על "הן אפשר" מביעה. (100%)
החזרה על הצירוף "הן אפשר" עשר פעמים בשיר מביעה בעת ובעונה אחת הן את התקווה שסיום המלחמה והשלום אכן יתממשו במהרה הן את המרחק הקטן שבין התקווה למציאות. המילה "אפשר" משמעותה היא יש פתרון, יש דרך למימוש התקווה "פשוט כבר מחר".